

Deklination

I. Stammbildung und Deklinationstypen im Georgischen

A. Stammbildung vs. Deklinationstypen

Das georgische Substantiv verfügt über ein einheitliches Deklinationssystem. Innerhalb dieses einheitlichen Systems treten je nach **Stammstruktur** gewisse Besonderheiten auf.

Konsonantstämmige vs. vokalstämmige Substantive

Konsonantstämmige Substantive - CnVCn, CnVCnVnCn, CnVCnVnCnVCn:

CnVCn:	ბიჭ-ი, ძაღლ-ი, ბარტყ-ი, მგელ-ი, მტვერ-ი, ფრჩხილ-ი; bič-i, zağl-i, bartq-i, mgel-i, mṭver-i, prčxil-i; <i>Junge, Hund, Nestvogel, Wolf, Staub, Nagel;</i>
CnVCnVnCn:	კაკალ-ი, ფოთოლ-ი, მწვანილ-ი, მარცვალ-ი; kaḱal-i, potol-i, mčvanil-i, marcval-i; <i>Walnuss, Blatt, Grünkram, Korn;</i>
CnVCnVnCnVCn:	მეზობელ-ი, მეგობარ-ი; mezobel-i, megobar-i; <i>Nachbar, Freund;</i>
CnVCnVnCnVCnVCn:	მატარებელ-ი, მასწავლებელ-ი. maṭarebel-i, maščavlebel-i; <i>Zug, Lehrer;</i>

Ausnahme:

VC:	აღ-ი al-i <i>Flame</i>
VV:	ია ia <i>Veilchen</i>
VVC:	აის -ი aisi <i>Morgendämmerung</i> (vgl. დაის -ი daisi <i>Abenddämmerung</i>)
VCnVC:	ამბავ-ი ambav-i <i>Nachricht / Geschichte</i>

Vokalstämmige Substantive – CnV, CnVCnV, CnVCnVn:

a:

- CnV:** და, გზა, ფრთა, წყრთა, ფცქენა, ბრდღენ-ა;
da, gza, prta, çqrta, pckvna, brdğvna;
Schwester, Weg, Flügel, Maße, schälen, rupfen;
- CnVCnV:** დედა, გოგრა, რუმბა, სტამბა, შტანგა;
deda, gogra, rumba, ştamba, ştanga;
Mutter, Kürbis, Rumba, Druckerei, Gewicht;
- CnVCnVCnV:** გოგონა, წრეწუნა, ტერტერა;
gogona, çruçuna, tərterà;
Mädchen, Mäuschen, armenischer Priester;
- CnVCnVCnVCnV:** შემოდგომა, მეტიჩარა;
şemodgoma, meţiçara;
Herbst, Naseweis.

Ausnahme:

- VCnV:** აბგა, ომეგა, ესტრადა, იდეა
abga, omega, estrada, idea
Tasche/Beutel, Omega, Bühne, Idee
- CnVVCnV:** დეიდა (vgl. მამიდა), ყაიდა, ფიალა,
deida (vgl. mamida), qaida, piala
Tante (vgl. Onkel), Art und Weise, Becher

e:

- CnV:** ძე, ხე, მზე, დღე, ტყე, კლდე, ბრჭე
ze, xe, mze, dğe, tqe, kłde, brçe;
Sohn, Baum, Tag, Wald, Fels, Eingang;
- CnVCnV:** სახე, ღობე, მნათე, კუთხე, კომბლე;
saxe, ğobe, mnate, kutxe, komble;
Gesicht, Zaun, Kirchendiener;
- CnVCnVCnV:** სიკეთე, სასახლე, მეცხვარე;
siķete, sasaxle, mecxvare;
Wohltat, Palast, Hirte;
- CnVCnVCnVCnV:** სასალათე, სიმჭიდროვე
sasalate, simçidrove
Salatschussel, Dichte;
- CnVCnVCnVCnVCnV:** ჰარიჰარალე
hariharale
(Kehrreim)

Ausnahme:

VCV:	უბე ube <i>Busen</i> ;
CVVCV:	სიავე siave <i>Bosheit</i> ;
CVCVVC:	მესათე mesaate <i>Uhrmacher</i>

o:

CnV:	რკო, ხბო, დრო, ბრბო / ჯგრო rko, xbo, dro, brbo / žgro ; <i>Eichel, Kalb, Zeit, Menschen-Menge</i>
CnVCnV:	სოკო, ჩარჩო, ღვინო, საქმრო, მეტრო, კონტო soko, čarčo, ğvino, sakmro, metro, končo; <i>Pilz, Rahmen, Wein, Bräutigam, U-Bahn, Konto;</i>
CnVCnVCnV:	ბიბილო, მიდამო, სამყარო, კინკრიხო, სიმბოლო, სტაფილო, კომბოსტო; bibilo, midamo, samqaro, kinkrixo, simbolo, ştapilo, kombosčo; <i>Ohrläppchen, Umgebung, Welt, Scheitel, Symbol, Möhre, Weiskraut;</i>
CnVCnVCnVCnV:	ჰარარალო, საქართველო hararalo, sakartvelo <i>(Kehrreim), Georgien</i>

Ausnahme:

CnVn:	სიო, ტრიო; sio, trio; <i>Leichter Wind, Trio;</i>
CnVnCnVn:	ლობიო, კაკაო, რადიო, კოპიო, ბიურო, პიანო, მაესტრო; lobio, kaqao, radio, kopio, biuro, piano, maestro; <i>Bohne, Kakao, Radio, Kopie, Büro, Piano, Maestro;</i>
VCnV:	უთო, ასო, ოქრო, ერბო, ორმო, იაბო; uto, aso, okro, erbo, ormo, iabo; <i>Bügeleisen, Buchstabe, Gold, zerlassene Butter, Loch, Wallach;</i>
VCnVCnV:	ომბალო, ორგანო; ombalo, organo; <i>(grüne Kraut), Organ;</i>
CnVVCnVCnV:	საიდუმლო; saidumlo; <i>Geheimnis;</i>

u:

CnV: კუ, ბუ, ყრუ, ბრკუ;
ku, bu, qru, brku;
Schildkröte, Eule, Taub, Breitschultrig;

CnVCnV: ძუძუ, ტაბუ;
zuzu, tabu;
Brust, Tabu;
კენგურუ;
kenguru;
Kenguru

i:

CnV: ჩაი
čai
Tee

CnVCnV: ტრამვაი
tramvai
Straßenbahn

B. Deklinationstypen im Georgischen

Synkope - Wegfall (Elision) eines unbetonten Vokals im Wortinneren;

Apokope - Wegfall (Elision) auslautender Vokale und Konsonanten;

Deklinationstypen

1. *Deklination mit Synkope;*
2. *Deklination mit Apokope;*
3. *Deklination mit Synkope und Apokope.*

Synkoperegeln

Regel I:

Die konsonantstämmigen Substantive mit Stammendung –**VS** werden synkopiert:

Vθ: -am, -em, -om

Vᄁ: -an, -en, -on

Vლ: -al, -el, -ol

Vრ: -ar, -er, -or

Vჟ: -av, -ev, -ov

Regel II:

Dabei:

ა und ე Vokale werden voll reduziert, wie z.B. ბალ-ი „Kirsche“:

	A1.	A2	A1	A2
Kasus	ST (C) Sg.	ST (S)	ST (C) Pl.	ST (S) Pl.
Nominativ	ბიჭ-ი	ბალ-ი	ბიჭ-ებ-ი	ბლ-ებ-ი
Ergativ	ბიჭ-მა	ბალ-მა	ბიჭ-ებ-მა	ბლ-ებ-მა
Dativ	ბიჭ-ს	ბალ-ს	ბიჭ-ებ-ს	ბლ-ებ-ს
<i>Genitiv</i>	ბიჭ-ის	ბლ-ის	ბიჭ-ებ-ის	ბლ-ებ-ის
<i>Instrumentalis</i>	ბიჭ-ით	ბლ-ით	ბიჭ-ებ-ით	ბლ-ებ-ით
<i>Adverbialis</i>	ბიჭ-ად	ბლ-ად	ბიჭ-ებ-ად	ბლ-ებ-ად
Vokativ	ბიჭ-ო	ბალ-ო	ბიჭ-ებ-ო	ბლ-ებ-ო

ო - teilweise oder total: ო>ვ vs. ო>∅

მაწონი vs. მაწვნის „Saure Sahne“
maçon-i vs. maçvn-is (Nom. Vs. Gen.)

ნიორი vs. ნივრის „Knoblauch“
nior-i vs. niṽr-is (Nom. Vs. Gen.)

aber

ფოთლი vs. ფოთლის „Blatt“
potol-I vs. potl-is (Nom. Vs. Gen.)

	A1	A2	A1	A2
Kasus	ST (S) Sg.	ST (S) Sg.	ST (S) Pl.	ST (S) Pl.
Nominativ	ნიორ-ი	ფოთლ-ი	ნივრ-ებ-ი	ფოთლ-ებ-ი
Ergativ	ნიორ-მა	ფოთლ-მა	ნივრ-ებ-მა	ფოთლ-ებ-მა
Dativ	ნიორ-ს	ფოთლ-ს	ნივრ-ებ-ს	ფოთლ-ებ-ს
<i>Genitiv</i>	ნივრ-ის	ფოთლ-ის	ნივრ-ებ-ის	ფოთლ-ებ-ის
<i>Instrumentalis</i>	ნივრ-ით	ფოთლ-ით	ნივრ-ებ-ით	ფოთლ-ებ-ით
<i>Adverbialis</i>	ნივრ-ად	ფოთლ-ად	ნივრ-ებ-ად	ფოთლ-ებ-ად
Vokativ	ნიორ-ო	ფოთლ-ო	ნივრ-ებ-ო	ფოთლ-ებ-ო

Apokoperegeln

Regel I:

Die Vokalstämmigen Substantive auf **ა** und **ე** am Ende werden normalerweise apokopiert, wie z.B. დედა „Mutter“:

	B1	B2	B1	B2
Kasus	ST (V) Sg.	ST (V) Sg.	ST (V) Pl.	ST (V) Pl.
Nominativ	ხე	დედა	ხე – ებ- ი	დედ - ებ - ი
Ergativ	ხე – მ	დედა – მ	ხე – ებ – მა	დედ - ებ – მა
Dativ	ხე – ს	დედა – ს	ხე – ებ – ს	დედ - ებ – ს
<i>Genitiv</i>	ხ – ის	დედ – ის	ხე – ებ – ის	დედ - ებ – ის
<i>Instrumentalis</i>	ხ – ით	დედ – ით	ხე – ებ – ით	დედ - ებ – ით
Adverbialis	ხე – დ	დედა – დ	ხე – ებ – ად	დედ - ებ – ად
Vokativ	ხე – ო/ვ	დედა – ო/ვ	ხე – ებ – ო	დედ - ებ - ო

Regel II:

Die Vokalstämmigen Substantive auf **ო** und **უ** am Ende werden selten verkürzt .
Ausnahme: z.B. ღვინო gvino „Wein“.

	B3	B4	B3	B4
Kasus	ST (V) Sg.	ST (V) Sg.	ST (V) Pl.	ST (V) Pl.
Nominativ	ბუ	ორმო	ბუ – ებ - ი	ორმო - ებ-ი
Ergativ	ბუ – მ	ორმო – მ	ბუ – ებ - მა	ორმო - ებ-მა
Dativ	ბუ – ს	ორმო – ს	ბუ – ებ - ს	ორმო - ებ-ს
<i>Genitiv</i>	ბუ – ს(ი)	ორმო – ს(ი)	ბუ – ებ - ის	ორმო - ებ-ის
<i>Instrumentalis</i>	ბუ – თ(ი)	ორმო – თ(ი)	ბუ – ებ - ით	ორმო - ებ-ით
Adverbialis	ბუ – დ	ორმო – დ	ბუ – ებ - ად	ორმო - ებ-ად
Vokativ	ბუ – ო/ვ	ორმო – ო/ვ	ბუ – ებ - ო	ორმო - ებ-ო

Regel III:

Die Deklination der einigen Vokalstämmigen Substantive sind gleichzeitig durch Synkope und Apokope charakterisiert:

z.B. პეპელა, ფანჯარა, ქარხანა, მოყვარე, ქვეყანა

pépela, panžara, karxana, moqvare, kveqana

Schmetterling, Fenster, Fabrik, angeheirateter Verwandter, Staat/Land

	C1	C2	C1	C2
Kasus	ST (V) Sg.	ST (V) Sg.	ST (V) Pl.	ST (V) Pl.
Nominativ	პეპელა	მოყვარე	პეპლ -ებ - ი	მოყვრ -ებ-ი
Ergativ	პეპელა -მ	მოყვარე -მ	პეპლ -ებ -მა	მოყვრ -ებ -მა
Dativ	პეპელა -ს	მოყვარე -ს	პეპლ -ებ -ს	მოყვრ -ებ -ს
<i>Genitiv</i>	პეპლ -ის	მოყვრ -ის	პეპლ -ებ -ის	მოყვრ -ებ -ის
<i>Instrumentalis</i>	პეპლ -ით	მოყვრ -ით	პეპლ -ებ -ით	მოყვრ -ებ -ით
<i>Adverbialis</i>	პეპლა -დ	მოყვრ -ად *	პეპლ -ებ -ად	მოყვრ -ებ -ად
Vokativ	პეპელა -ო/ვ	მოყვარე -ო/ვ	პეპლ -ებ -ო	მოყვრ -ებ -ო

* Vgl. მოყვრად vs. მოყვარედ

Die Substantive mit verschiedenen Semantik (Homonyme) werden nach verschiedenen Deklinationstypen dekliniert:

კვალი kvali 1. Furche, Beet, 2. Spur;

თვალი tvali 1. Rad, 2. Auge;

Deklination im Singular

Kasus	ST (S)	ST (S)	ST (S)	ST (S)
Nominativ	კვალ-ი (1)	კვალ-ი (2)	თვალ-ი (1)	თვალ-ი (2)
Ergativ	კვალ -მა	კვალ -მა	თვალ -მა	თვალ -მა
Dativ	კვალ -ს	კვალ -ს	თვალ -ს	თვალ -ს
<i>Genitiv</i>	კვლ -ის	კვალ -ის	თვლ -ის	თვალ -ის
<i>Instrumentalis</i>	კვლ -ით	კვალ -ით	თვლ -ით	თვალ -ით
<i>Adverbialis</i>	კვლ -ად	კვალ -ად	თვლ -ად	თვალ -ად
Vokativ	კვალ -ო/ვ	კვალ -ო/ვ	თვალ -ო	თვალ -ო

Deklination im Plural

Nominativ	კვლ-ებ-ი	<i>Singulare tantum</i>	თვლ-ებ-ი	თვალ-ებ-ი
Ergativ	კვლ-ებ-მა		კვლ-ებ-მა	თვალ-ებ-მა
Dativ	კვლ-ებ-ს		კვლ-ებ-ს	თვალ-ებ-ს
Genitiv	კვლ-ებ-ის		კვლ-ებ-ის	თვალ-ებ-ის
Instrumentalis	კვლ-ებ-ით		კვლ-ებ-ით	თვალ-ებ-ით
Adverbialis	კვლ-ებ-ად		კვლ-ებ-ად	თვალ-ებ-ად
Vokativ	კვლ-ებ-ო/ვ		კვლ-ებ-ო	თვალ-ებ-ო

Deklinationstypen allgemein:

Apokope	Singular	Plural
deda დედა „ <i>Mutter</i> “	+	+
gogona გოგონა „ <i>Mädchen</i> “	-	+
xe ხე „ <i>Baum</i> “	+	-
bu ბუ „ <i>Eule</i> “	-	-

Synkope	Singular	Plural
bič-i ბიჭ - ი „ <i>Junge</i> “	-	-
bal-i ბალ-ი „ <i>Kirsche</i> “	+	+